

Saugaus eismo metodinės rekomendacijos pradinių klasių mokinių tėvams

Didėjant automobilių srautams keliuose, didėja ir visų eismo dalyvių (vairuotojų, pėsčiųjų, keleivių) atsakomybė. Labai dažnai manome, kad tai mūsų neliečia, bet, deja, nė vienas nesame nuo nelaimių apsaugoti. Ypatingą dėmesį privalome skirti vaikams, kurių intensyvėjant automobilių eismui laukia pavojai. Baisiausia, kai vaikai keliuose žūsta.

Eismo įvykio priežastimi vaikai dažniausiai tampa todėl, kad nežino elementarių saugaus eismo taisyklių. Vaikai dar neturi išvystyto gebėjimo numatyti pavojų greitai besikeičiančioje situacijoje keliuose, nesugeba valdyti savo elgesio. Todėl jie gali nevalingai išbėgti į gatvę ir atsidurti po automobilio ratais.

Išvengti pavojų galima tik atsakingai ir sistemingai auklėjant ir mokant vaiką saugaus eismo pagrindų nuo mažų dienų. Didžiausias visų tėvų galvos skausmas – keliai ir gatvės. Tėvų įpročiai ir pavyzdys daugiausia lemia, ar vaikas gatvėje elgsis saugiai. Tėvų elgesys kelyje yra pirmas elgesio modelis, su kuriuo vaikas susiduria ir eidamas per gatvę, ir važiuodamas kartu su tėvais automobilyje. Tėvai tampa itin svarbiais informacijos šaltiniais, iš kurių vaikai mokosi, koks elgesys yra tinkamas, o koks ne.

Tėvai patys gali turėti neteisingas nuostatas eismo saugumo klausimais, jiems gali trūkti įgūdžių išmokyti savo vaikus. Ne vaikai yra didžiausi eismo taisyklių pažeidėjai, o suaugusieji. Vaikai stebi, kartoja, kopijuoja tėvų elgesį.

Pats efektyviausias saugaus eismo elgesio mokymo būdas – rodyti tinkamą pavyzdį. Iš anksto supažindinkite savo vaikus su pagrindinėmis saugaus eismo taisyklėmis.

Rekomendacijos

Kaip reikia eiti per gatvę?

- Sudarykite savo vaikui saugiausią maršrutą nuo namų iki mokyklos, pažymėkite pagrindinius objektus – namas, parduotuvė ir mokykla – bei paryškinkite vietas, kuriose reikia būti ypač atidiems.
- Eidami su vaiku mokykite, kur ir kaip pereiti važiuojamąjį kelio dalį, supažindinkite su saugiausiu, o ne arčiausiu maršrutu iki mokyklos ar namų.
- Supažindinkite vaikus su skirtingomis pėsčiųjų perėjomis, t. y. šviesoforu reguliuojama pėsčiųjų perėja, nereguluojama pėsčiųjų perėja, pažymėta tik kelio ženklais ir „Zebro“ linijomis, požemine ir perėja virš kelio, sankryža ir kaip jose elgtis.
- Niekada neskubėkite su vaiku pereidami gatvę.
- Nekalbėkite su vaiku eidami per gatvę, tuomet vaikas supras, kad einant per gatvę reikia susikaupti ir stebėti aplinką.

- Eidami per gatvę nekalbėkite mobiliaisiais telefonais ir nerašykite žinučių, tai atitraukia dėmesį nuo to, kas vyksta kelyje.
- Neikite per gatvę įstrižai, eikite statmenai, nes tuomet ir vaikas pratinsis kirsti gatvę ne bet kaip.
- Su vaiku niekada neikite degant raudonam ar geltonam šviesoforo signalui, nes jei taip darysite, vaikas įpras, kad galima eiti degant bet kokiam šviesoforo signalui.
- Mokykite vaiką eiti per gatvę ne ten, kur norisi, o ten, kur yra pėsčiųjų perėjos.
- Su vaiku nuolat aptarkite įvairias situacijas, susidariusias kelyje.
- Priėję prie pėsčiųjų perėjos visada įspėkite vaiką, kad reikia pasižiūrėti į kairę, į dešinę, vėl į kairę, – vaikas turi įsiminti, kad žengiant į važiuojamąją kelio dalį privaloma stebėti aplinką, įsiklausyti, kas vyksta gatvėje.
- Akcentuokite, kad norint įsitikinti, jog yra saugu, būtina palaukti, kol automobilis sustos.
- Paaiškinkite vaikui, kad priėjus prie pėsčiųjų perėjos būtina užmegzti akių kontaktą su vairuotoju ir tik įsitikinus, kad transporto priemonė sustojo, galima pereiti gatvę.
- Paaiškinkite, kad per kelią reikia eiti ten, kur geras matomumas į abi puses, vaizdo neužstoja medžiai, krūmai ar kiti objektai.
- Išmokykite vaiką atkreipti dėmesį, kad tuščias kelias taip pat yra pavojingas, nes gali atsirasti automobilis – staiga, nesitikint.
- Aptarkite, kaip svarbu kelyje būti matomam. Pasirūpinkite, kad vaikas dėvėtų šviesius drabužius apniukusią dieną, o tamsiu paros metu nepamirškite teisingai prisegti vaikui atšvaitus; patys taip pat prisisekite atšvaitą.
- Gatvėje vaiką laikykite už rankos.

Kaip elgtis važiuojant automobiliu?

- Akcentuokite vaikui, kad važiuojant automobiliu su įrengtais saugos diržais būtina juos užsisegti. Paaiškinkite, kodėl saugos diržus privaloma užsisegti tiek priekinėje, tiek galinėje automobilio sėdynėje. Visada patys prisisekite saugos diržus.
- Nelaikykite vaiko ant kelių.
- Turite žinoti, kad vaikus automobilyje galite vežti tik jų ūgiui ir svoriui pritaikytose sėdynėse (kėdutėse). Paaiškinkite, kodėl reikia jas naudoti.
- Prieš pirkdami kėdutę, patikrinkite, ar ji tinka jūsų automobiliui, leiskite vaikui pačiam išsirinkti kėdutę.
- Priminkite vaikui apie elgesį automobilyje.

- Paaiškinkite, kodėl keleiviui negalima trukdyti automobilio vairuotojo (kalbinti ar kitaip blaškyti dėmesį), kad vairuotojas dirba labai atsakingą darbą, jam būtina susikaupti ir būti atidžiam.
- Priminkite, kad automobilyje be suaugusiojo priežiūros esantis vaikas neliestų valdymo prietaisų ir svirčių, nes automobilis gali pariedėti ir įvykti eismo nelaimė.
- Paaiškinkite, kad iš automobilio išlipama ir į jį įlipama tik jam visiškai sustojus, būtinai iš šaligatvio ar kelkraščio pusės. Jei to padaryti neįmanoma – būtina palaukti, kol išlipti iš automobilio arba į jį įlipti padės suaugusieji.
- Išmokykite vaiką naudotis būtinomis saugos priemonėmis, kad važiuodamas kitu automobiliu galėtų tuo pasirūpinti pats.

Vaikų dėmesį lengva išblaškyti, jie greitai pamiršta, ko buvo išmokę, todėl vaikų saugumą kelyje ar gatvėje gali padidinti tik gerai išmoktas elgsenos modelis ir sektingas pavyzdys.

Kaip elgtis viešajame transporte (autobuse, troleibuse) ir kur jo laukti?

- Paaiškinkite vaikui, kur laukti viešojo transporto (autobuso, troleibuso).
- Paaiškinkite, kodėl reikia laukti viešojo transporto atokiau nuo važiuojamosios dalies krašto.
- Paaiškinkite, kodėl išlipus iš viešojo transporto negalima eiti per gatvę prieš autobuso priekį ar galą.
- Aptarkite, kodėl, jei yra laisvų vietų, reikia atsisėsti, jei yra saugos diržai (pvz., mokykliniame autobuse), reikia juos užsisėgti.
- Paaiškinkite vaikui keleivio taisyklės, ką privalu daryti įlipus į transporto priemonę ir kaip elgtis joje, ko negalima daryti.
- Aptarkite, kodėl negalima prašyti vairuotojo, kad išleistų bet kur, kur keleivis užsimano.
- Paaiškinkite, kaip elgtis išlipus iš autobuso ar troleibuso.
- Paaiškinkite, kaip pereiti į kitą gatvės pusę, jei yra kliūtis (autobusas, medžiai, krūmai).
- Jeigu keliaujate kartu su vaiku, iš transporto priemonės išlipkite pirma vaiko, kad galėtumėte kontroliuoti ir numatyti vaiko tolimesnius veiksmus.

Kaip elgtis ir kokių taisyklių laikytis vairuojant dviratį, paspirtuką?

- Padėkite vaikui pagal amžių ir ūgį pasirinkti dviratį, paspirtuką.

- Paaiškinkite vaikui, kad važiuojant dviračiu, paspirtuku taip pat reikia laikytis tam tikrų nustatytų reikalavimų vairuotojams.
- Paaiškinkite, nuo kokio amžiaus ir kur galima važiuoti dviračiu, paspirtuku.
- Paaiškinkite, koku greičiu galima važiuoti pro pėsčiąjį dviračiu, paspirtuku.
- Supažindinkite vaiką su apsaugos priemonėmis, būtinomis saugumui užtikrinti važiuojant dviračiu, paspirtuku (šalmas, atšvaitai, liemenė, rankų ir kelių apsaugos).
- Paaiškinkite šalmo svarbą, parodykite, kaip taisyklingai jį nešioti.
- Paaiškinkite, ko negalima daryti važiuojant dviračiu, paspirtuku.
- Parodykite ir paaiškinkite vaikui, kaip turi atrodyti techniškai tvarkingas dviratis, paspirtukas.
- Aptarkite, kaip važiuojant dviračiu, paspirtuku išlikti saugiam.
- Priminkite, kaip prižiūrėti dviratį, paspirtuką, kad važiavimas būtų saugus.

Kaip teisingai naudoti papildomas saugos priemonės?

- Supažindinkite vaiką su papildomomis saugos priemonėmis (žibintais, atšvaitais, liemenėmis).
- Paaiškinkite vaikui atšvaito, ryškiaspalvės liemenės su šviesą atspindinčiais elementais veikimo principą.
- Pabrėžkite atšvaito nešiojimo svarbą (paaiškinkite priežastis, kodėl atšvaitas yra naudingas).
- Paaiškinkite vaikui, kas gali atsitikti, jeigu nenešios atšvaito.
- Parodykite vaikui, kaip taisyklingai prisiegti atšvaitą.
- Prieš išleisdami iš namų patikrinkite, ar vaikas teisingai prisiegtė atšvaitą.
- Paaiškinkite, kad atšvaitas visuomet turi būti kartu.
- Supažindinkite vaiką su atšvaito efektu, kai automobilyje įjungtos artimos ir tolimos šviesos.

Ir eidami pėsčiomis, ir važiuodami dviračiu ar automobiliu, vaikams rodykite tik gerą pavyzdį !